

Zenofobi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Zenofobi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33575>

Özet

Zenofobi Ölçeği, Faruk Bozda? ve Murat Kocatürk tarafından 2017 yılında Türk kültürüne özgü olarak geliştirilmi? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin yabancılara veya farklı uluslardan gelen kişilere yönelik sahip oldukları olumsuz tutumları, kaygıları ve korkuları yani **zenofobik eğilimleri** ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, akademik standartlara uygun olarak **geçerlik** ve **güvenirlilik** çalştırmaları içermektedir. Ölçek, sosyal bilimler araştırmalarında, özellikle göç, kültürlerarası ilişkiler ve sosyal psikoloji alanlarında, toplumsal hoşgörüsüzlük düzeylerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Zenofobi, Yabancı Düşmanlığı, Sosyal Psikoloji, Ölçek Geliştirme, Tutum Ölçeği, Güvenirlilik, Geçerlik

Yazarlar

Faruk Bozda?, Murat Kocatürk

Amaç

Zenofobi Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki bireylerin yabancılara karşı geliştirdikleri bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlardaki olumsuz tepkileri sistematik bir şekilde ölçebilecek, kültürel açıdan geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmaktır. Bu geliştirme çalışması, Türkiye'de artan göç hareketliliği ve kültürlerarası etkileşim bağlamında, **zenofobik algıları**n bilimsel olarak incelenmesine olanak tanımak üzere gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, araştırmacılara ve uygulayıcılara, **zenofobi düzeylerinin** demografik değişkenler (cinsiyet, eğitim, yaş) ve sosyal faktörlerle olan ilişkisini inceleme fırsatı sunar. Bu sayede, toplumsal düzeyde yabancı düşmanlığı azaltmaya yönelik müdahale programlarının tasarlanmasına bilimsel bir temel sağlanması hedeflenmiştir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, yabancılara veya yabancı kültürlere karşı duyulan irrasyonel korku, nefret ya da düşmanlık olarak tanımlanan **zenofobi** (Xenophobia) yapısını ölçmektedir. Zenofobi, sadece kişisel bir fobi olmanın ötesinde, toplumsal düzeyde ayrımcılığa ve dışlanmaya yol açan karmaşık bir sosyo-psikolojik tutumdur.

Bu ölçek, genellikle zenofobinin birden fazla alt boyutu olduğunu varsayar. Tipik olarak bu boyutlar;

yabancılara yönelik **bilişsel tehdit algısı** (yabancılardan ekonomik veya kültürel tehdit oluştuğunu inancı), **duygusal tepkiler** (nefret, tiksinti veya korku) ve **davranışsal dölama eilimi** (yabancılarla temastan kaçınma) gibi bileşenleri içerir. Ölçek, bu alt boyutları kapsayacak şekilde maddeler içermektedir.

Geçerlik

Zenofobi Ölçeğinin **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği **zenofobi** yapısını ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemeyi amaçlamıştır. Bir geliştirme çalışması olduğu için, genellikle kapsam geçerliği (uzman görüşleri) ve yapı geçerliği (faktör analizi) yöntemleri kullanılmıştır.

Yapı geçerliğini sağlamak amacıyla, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısını doğrulamak için istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin tek bir yapıya mı, yoksa birden fazla alt boyutu mu temsil ettiğini ortaya koyar. İlgili akademik makalede, bu istatistiksel kanıtların detayları sunulmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** çalışmaları, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı test etmiştir. Tipik olarak, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeri hesaplanmıştır. Bu katsayının yüksek olması (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme konusunda tutarlı olduğunu gösterir.

Geliştirme makalesinde (Bozdağ & Kocatürk, 2017), Zenofobi Ölçeğinin iç tutarlılık düzeyinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu rapor edilmiştir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde kullanıldığında benzer sonuçlar üreteceği anlamına gelir, bu da ölçeğin bilimsel kullanıma uygunluğunu artırır.

Faktör Analizi

Zenofobi Ölçeğinin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla, genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. AFA, başlangıçta çok sayıda madde içeren taslak ölçeğin, altında yatan psikolojik boyutları (faktörleri) ortaya çıkarmasına yardımcı olur.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini göstermiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin nihai madde sayısı belirlenmiş ve maddelerin teorik olarak öngörülen **zenofobi** yapısıyla uyumlu bir şekilde gruplandırılması tespit edilmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Likert tipi derecelendirme formatında olması muhtemeldir (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum). Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, genel popülasyon veya üniversite öğrencileri (geliştirme çalışması örneği).

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri (Yetkin).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli demografik özelliklere sahip bireylerden oluşan bir örneklem üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Veriler, öz bildirim yöntemiyle toplanmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri, AFA, iç tutarlılık analizi ve korelasyon testleri kullanılarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Yabancı Korkusu, Sosyal Tutum, Ölçek Geliştirme, Güvenilirlik, Geçerlik, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Faruk Bozdağ

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: farukkbozdog@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Yazınlar ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanıcılar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [zenofobi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Bozda?, F., & Kocatürk, M. (2017). Zenofobi Ölçe?i'nin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?. *Journal of International Social Research*, 10(52).615-620.

Zenofobi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Kullan?m için orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM